

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

Temelji finančnega in poslovnega računovodstva - FMF

SREDSTVA
Finančne naložbe

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
Dolgovi

Finančne naložbe:

- opredelitev finančnih naložb,
- opredelitev in razvrščanje finančnih instrumentov,
- določanje poštene vrednosti,
- primeri vrednotenja lastniške naložbe,
- primeri vrednotenja dolžniške naložbe (obveznica, dano posojilo);

Dolgovi:

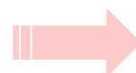
- opredelitev,
- merjenje.

Bilanca stanja za Helios Domžale, d.d.,				
na dan 31. decembra 2010				
	v 000 EUR	Pojasnila	2010	2009
Sredstva				
A.	Dolgoročna sredstva		130.080	131.225
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	16	1.630	61
	1. Dolgoročne premoženjske pravice		1.630	61
II.	Opredmetena osnovna sredstva	17	6.246	7.905
	1. Zemljišča in zgradbe		5.140	5.231
	2. Proizvajalne naprave in stroji		976	449
	3. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		130	2.225
III.	Naložbene nepremičnine		0	0
IV.	Dolgoročne finančne naložbe		122.204	123.259
	1. Delnice in deleži v družbah v skupini	20	106.982	107.513
	2. Delnice in deleži v pridruženih družbah in skupnih podvigih	18	12.619	11.819
	3. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	20	2.580	3.892
	4. Dolgoročna posojila	21	23	35
V.	Dolgoročne poslovne terjatve		0	0
VI.	Odložene terjatve za davek	13	0	0
B.	Kratkoročna sredstva		30.894	41.926
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		0	496
II.	Zaloge		0	0
III.	Kratkoročne finančne naložbe		20.616	31.480
	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	20	0	1.229
	2. Kratkoročna posojila	21	20.616	30.251
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	22	3.012	1.749
	1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		2.005	1.486
	2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		534	246
	3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		473	17
V.	Denarna sredstva	24	7.266	8.201
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev		278	1
	Skupaj sredstva		161.253	173.152

Razlogi za investiranje v finančne naložbe

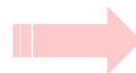
Razlogi vplivajo na razvrstitev naložb v bilanci stanja:

Nalaganje trenutnih presežkov denarja v donosne naložbe

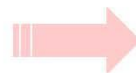
Kratkoročne finančne naložbe v dolžniške in lastniške vrednostne papirje, naložbene nepremičnine

Poslovna strategija rasti – dostop do novih tehnologij, trgov, znanja

Dolgoročne strateške naložbe v kapital podjetij

Zavarovanje pred tveganjem – nakupi opcij ali terminskih pogodb (valutna tveganja, obrestna tveganja)

Izvedeni finančni inštrumenti

Finančna naložba

To je sredstvo podjetja, naloženo v kapital ali dolg druge pravne ali fizične osebe, ali v sredstva, ki niso vezana na proizvodnjo (npr. naložbeno zlato).

Kam sodi nakup zemljišča, ki je namenjeno nadaljnji prodaji?

Z njimi se pridobivajo:

- obresti,
- tečajne razlike,
- dividende,
- kapitalski dobički ob prodaji naložbe,
- naložbe v strateško povezana podjetja pa neposredno vplivajo na poslovne rezultate vlagatelja (sinergije pri poslovanju: zmanjšanje stroškov poslovanja ali povečanje poslovnih prihodkov).

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

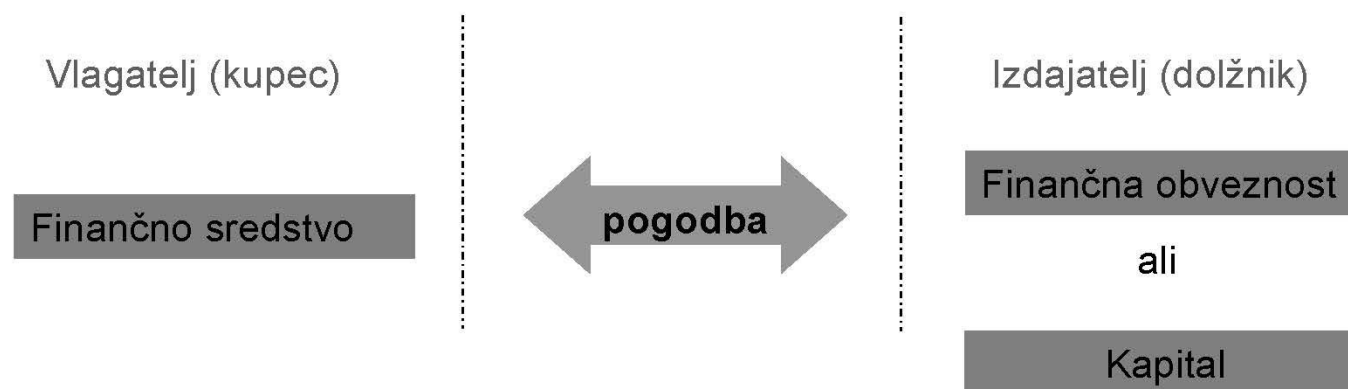
Vrste	1. <u>Naložbe v finančne dolgove</u> drugih podjetij, države: • dana posojila podjetjem, • kupljeni dolžniški vrednostni papirji države ali podjetij – obveznice, blagajniški zapisi, zakladne menice • izpeljani fin. instrumenti – opcije, terminske pogodbe (Glejte predmet FR v 3. letniku!) 2. <u>Naložbe v kapital</u> drugih podjetij
Ročnost	Dolgoročne – v posesti dlje od leta dni Kratkoročne – v posesti manj od leta dni
Začetno vrednotenje	Po pošteni vrednosti ob pridobitvi (to je nakupna vrednost oz. znesek danega posojila)

Standardi pogosto govorijo o finančnih inštrumentih...

Finančni inštrument je pogodba:

- ena pogodbena stranka prejme **pravico prejeti denar ali finančno sredstvo** (v BS to evidentira kot sredstvo),
- druga pogodbena stranka pa **ima obveznost dati denar ali drugo finančno sredstvo** (v BS se to evidentira kot dolg ali kot kapital).

Naloga 1: Kje so evidentirani finančni instrumenti?

SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
DOLGOROČNA SREDSTVA	KAPITAL
Opredmetena osnovna sredstva Neopredmetena sredstva Dolgoročne finančne naložbe Dolgoročne terjatve	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI Dolgoročne obveznosti iz poslovanja Dolgoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNA SREDSTVA	REZERVACIJE
Zaloge Kratkoročne terjatve Kratkoročne finančne naložbe Denarna sredstva	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI Kratkoročne obveznosti iz poslovanja Kratkoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

Kakšne denarne tokove ustvarjajo za imetnika naslednji finančni inštrumenti?

Poštena vrednost	delnica delniške družbedelež v kapitalu d.o.o.-jaobveznica, s katero imetnik trguje
Odplačna vrednost	obveznica, ki jo drži imetnik do zapadlostidano posojilo

Ali lahko vrednotimo po nabavni vrednosti?

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

Načini merjenja vrednosti finančnih inštrumentov

- 1. po pošteni vrednosti**
 - spremembe poštene vrednosti se merijo v **poslovnem izidu**
 - spremembe poštene vrednosti se merijo neposredno v **kapitalu**

Katere finančne inštrumente bomo razvrstili v posamezno izmed dveh podskupin?
- 2. po odplačni vrednosti**

Zakaj bi si podjetje želelo vrednotiti naložbe po odplačni vrednosti/nabavni vrednosti in ne po pošteni?

10

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

Skupine finančnih sredstev po SRS in MRS

po pošteni vrednosti

- 1. finančni instrumenti, izmerjeni po pošteni vrednosti prek poslovnega izida**
 - a. instrumenti za trgovanje (npr. obveznica, s katero trgujemo)
 - b. instrumenti, razvrščeni za merjenje po pošteni vrednosti skozi IPI (Glejte predmet FR v 3. letniku!)
- 2. za prodajo razpoložljiva sredstva**

po odplačni vrednosti

- 3. finančne naložbe, v posesti do zapadlosti v plačilo**
(obveznica, ki jo podjetje namerava imeti v posesti do zapadlosti)
- 4. dana posojila** (ne kotirajo; vnaprej določeni denarni tokovi)

  Kam vse lahko razvrstimo kupljeno delnico? Obveznico? Dano posojilo?

Različne delitve finančnih inštrumentov

1. Glede na vsebino:

- dolžniški finančni inštrumenti,
- lastniški finančni inštrumenti.

2. Glede na možnost trgovanja:

- tržni finančni inštrumenti,
- netržni finančni inštrumenti.

3. Glede na določanje vrednosti (posledica točk 1 in 2):

- finančni inštrumenti po pošteni vrednosti,
- finančni inštrumenti po odplačni vrednosti,
- finančni inštrumenti po nabavni vrednosti.

4. Glede na ročnost oz. zapadlost:

- dolgoročni finančni inštrumenti,
- kratkoročni finančni inštrumenti.

5. Glede na računovodsko evidentiranje (posledica točk 1-4):

- po pošteni vrednosti prek poslovnega izida,
- do zapadlosti v plačilo,
- posojila in terjatve,
- razpoložljivo za prodajo.

Naloga 2

Kam sodi:

- na osnovi podpisane prevzemnice prejet račun?
- kupljena prednostna delnica?
- izdana prednostna delnica?
- kupljena nakupna opcija?
- izdana prodajna opcija?
- sklenjena terminska pogodba?
- najeto 10-letno posojilo?
- izdan račun kupcu, ki je plačal z gotovino?
- Izdan račun kupcu, ki bo plačal v 30-ih dneh?

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

Vrednotenje po pošteni vrednosti

Poštena vrednost je znesek, za katerega je mogoče zamenjati sredstvo ali s katerim je mogoče poravnati obveznost med **dobro obveščanima in voljnima strankama** v poslu, v katerem sta medsebojno neodvisni in enakopravni.

Določanje poštene vrednosti finančne naložbe s pomočjo treh nivojev:

Model vrednotenja

1. **nivo:** tržna cena istovrstnega sredstva na dan merjenja
Pogoj: delujoč trg (veliko število in velik obseg poslov)
2. **nivo:** vrednotenje z uporabo cen primerljivih inštrumentov in drugih podatkov iz trga
3. **nivo:** vrednotenje z uporabo lastnih ocen.

V primeru velikih nihanj ocene vrednosti, ki jo daje model, se uporabi nabavna vrednost naložbe.

Če je le mogoče, vzamemo ceno na trgu vrednostnih papirjev!

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

BORZA
LJUBLJANSKA BORZA

Tečajnica Ljubljanske borze, 8.3.2013

Natisni | Zapri

Tečajnica			Tečajnica poslov s svežnji					Statistični povzetek trgovanja					
VP	Izdajatelj	ISIN koda	Način trgovanja	Zaklj. tečaj	% sprem.	Datum zadnjega tečaja	Odpiralni tečaj	Max	Min	Promet v 000 EUR	Promet v lotih	Št.poslov	Opombe
	GRVG GORENJE	SI0031104076	N	4,200	0,00	08.03.2013	4,010	4,200	4,010	11,19	2.679	10	
	IEKG INTEREUROPA	SI0031100090	N	0,637	-2,00	08.03.2013	0,651	0,651	0,637	2,20	3.398	9	
	KBMR NOVA KBM	SI0021104052	N	1,327	0,38	08.03.2013	1,330	1,330	1,300	15,15	11.524	24	
	KRKG KRKA	SI0031102120	N	51,50	-0,77	08.03.2013	51,12	51,50	51,12	74,36	1.445	33	
	LKPG LUKA KOPER	SI0031101346	N	8,380	-1,99	08.03.2013	8,380	8,380	8,380	0,61	73	2	
	MELR MERCATOR	SI0031100082	N	115,50	-0,69	08.03.2013	116,50	116,50	115,25	21,15	183	15	
	PETG PETROL	SI0031102153	N	217,60	0,69	08.03.2013	217,05	217,60	217,05	2,39	11	2	
	POSR POZAVAROVALNICA SAVA	SI0021110513	N	7,500	2,74	08.03.2013	7,500	7,500	7,500	43,80	5.840	2	
	TLSG TELEKOM SLOVENIJE	SI0031104290	N	85,50	0,00	08.03.2013	85,90	85,90	85,50	14,11	165	6	
	ZVTG ZAVAROVALNICA TRIGLAV	SI0021111651	N	16,270	-0,67	08.03.2013	16,105	16,400	16,105	83,73	5.109	17	

EFMD
EQUIS
ACCREDITED

AACSB
ACCREDITED

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

BORZA
LJUBLJANSKA BORZA

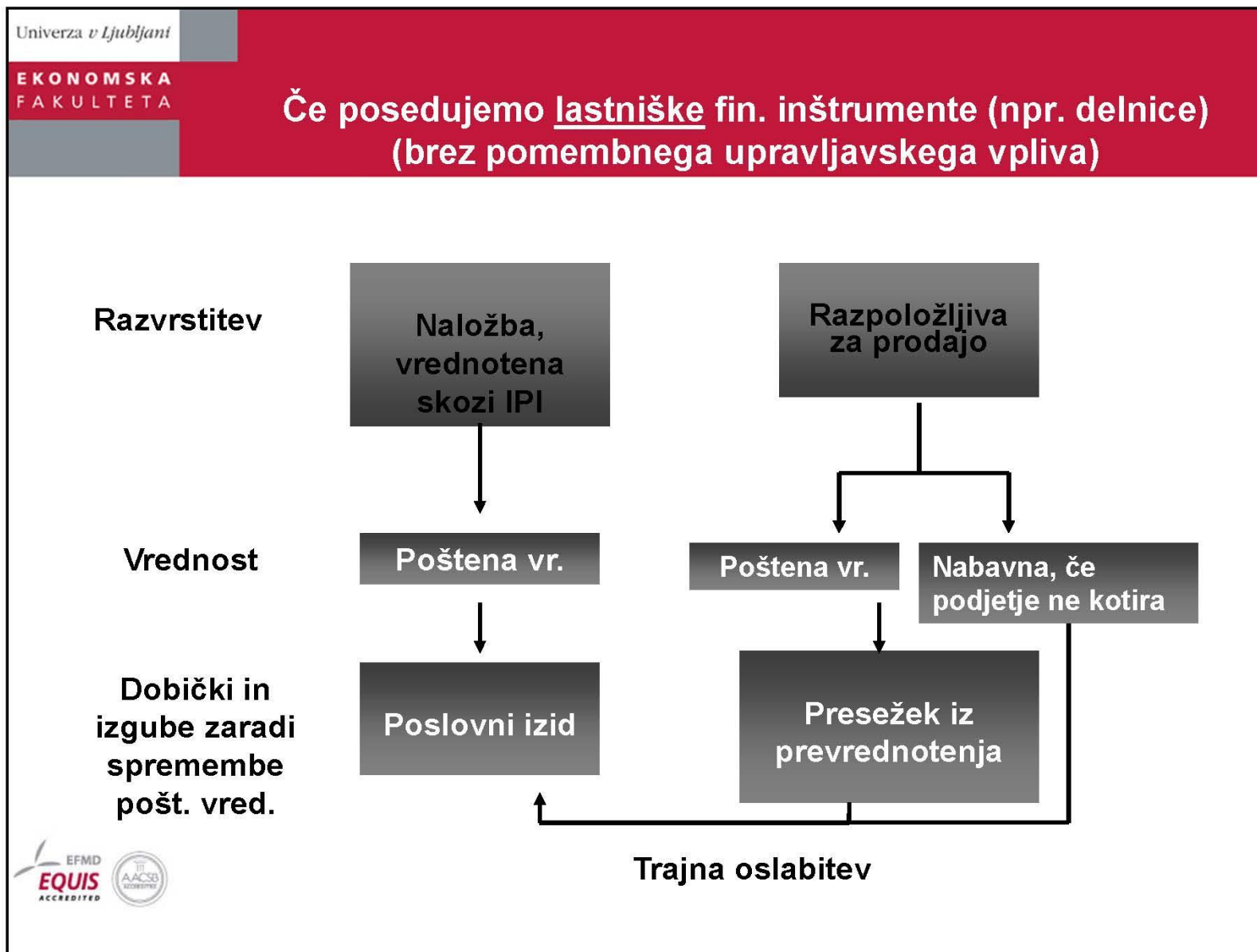
Tečajnica Ljubljanske borze, 15.10.2013

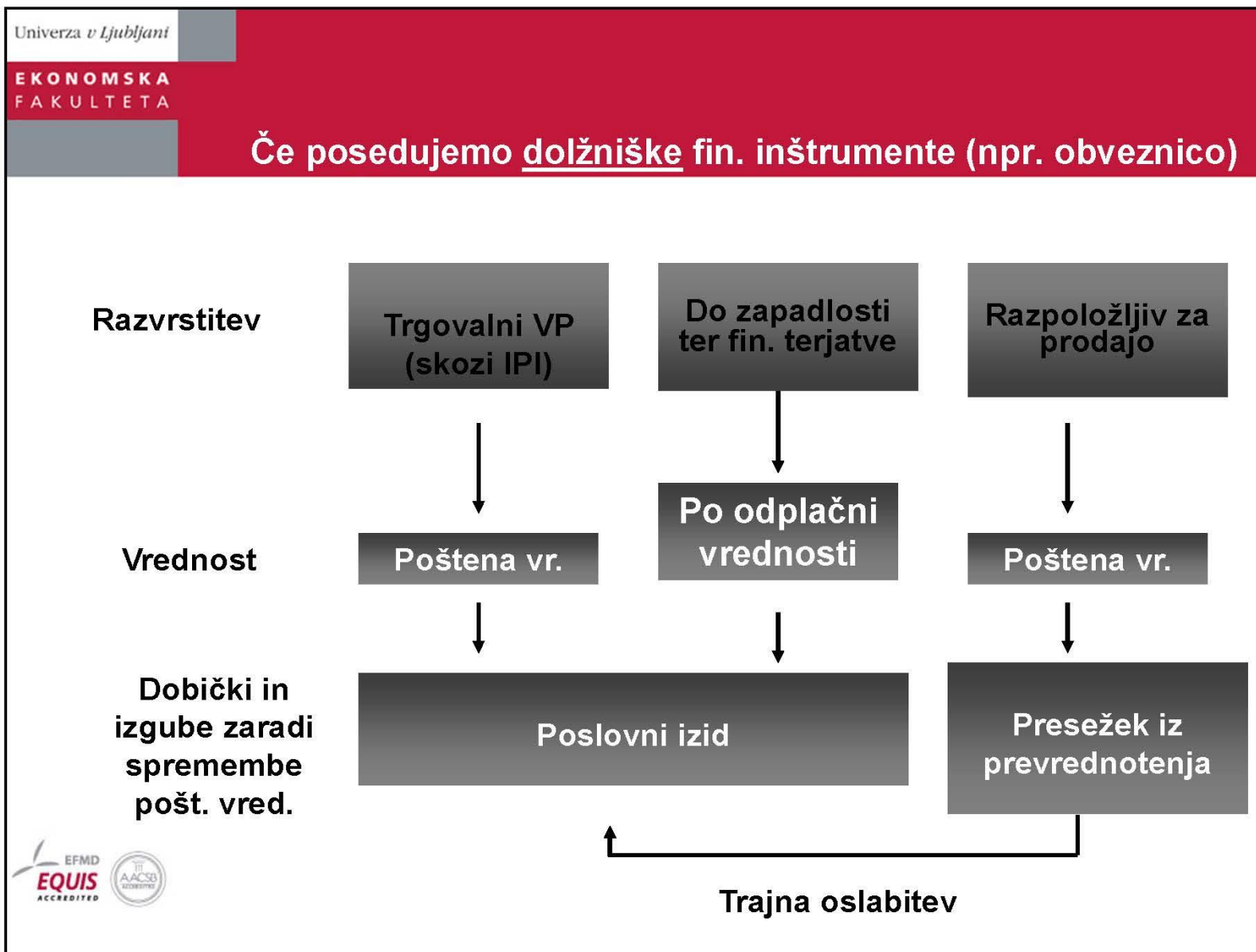
Natisni | Zapri

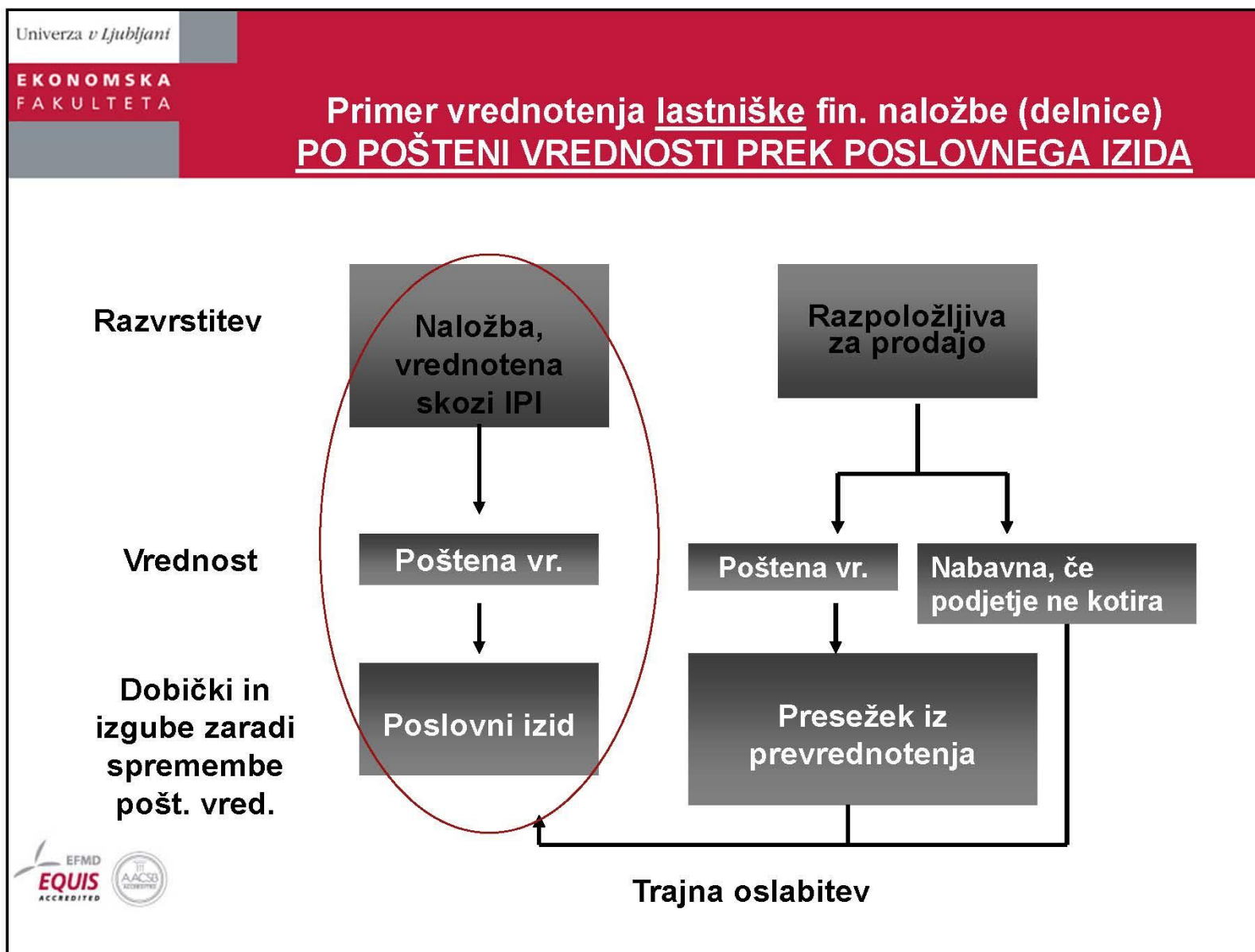
Tečajnica			Tečajnica poslov s svežnji				Statistični povzetek trgovanja						
Trg delnic - Prva kotacija													
VP	Izdajatelj	ISIN koda	Način trgovanja	Zaklj. tečaj	% sprem.	Datum zadnjega tečaja	Odpiralni tečaj	Max	Min	Promet v 000 EUR	Promet v lotih	Št.poslov	Opombe
GRVG	GORENJE	SI0031104076	N	4,100	-0,02	15.10.2013	4,100	4,150	4,100	8,90	2.150	11	
IEKG	INTEREUROPA	SI0031100090	N	0,350		14.10.2013							
KBMR	NOVA KBM	SI0021104052	N	0,320	2,24	15.10.2013	0,313	0,320	0,313	2,15	6.717	14	
KRKG	KRKA	SI0031102120	N	54,00	0,11	15.10.2013	53,20	54,00	53,20	414,49	7.696	79	
LKPG	LUKA KOPER	SI0031101346	N	9,850	1,55	15.10.2013	9,600	9,850	9,600	9,71	990	4	
MELR	MERCATOR	SI0031100082	N	81,00	3,85	15.10.2013	78,05	81,00	78,05	13,10	165	8	
PETG	PETROL	SI0031102153	N	210,00	0,48	15.10.2013	208,00	213,00	208,00	197,28	928	20	
POSR	POZAVAROVALNICA SAVA	SI0021110513	N	7,800	0,00	15.10.2013	7,801	7,801	7,800	3,90	500	2	
TLSG	TELEKOM SLOVENIJE	SI0031104290	N	107,00	0,94	15.10.2013	105,55	107,00	105,55	117,29	1.098	13	
ZVTG	ZAVAROVALNICA TRIGLAV	SI0021111651	N	18,440	1,32	15.10.2013	18,210	18,440	18,200	5,57	305	8	

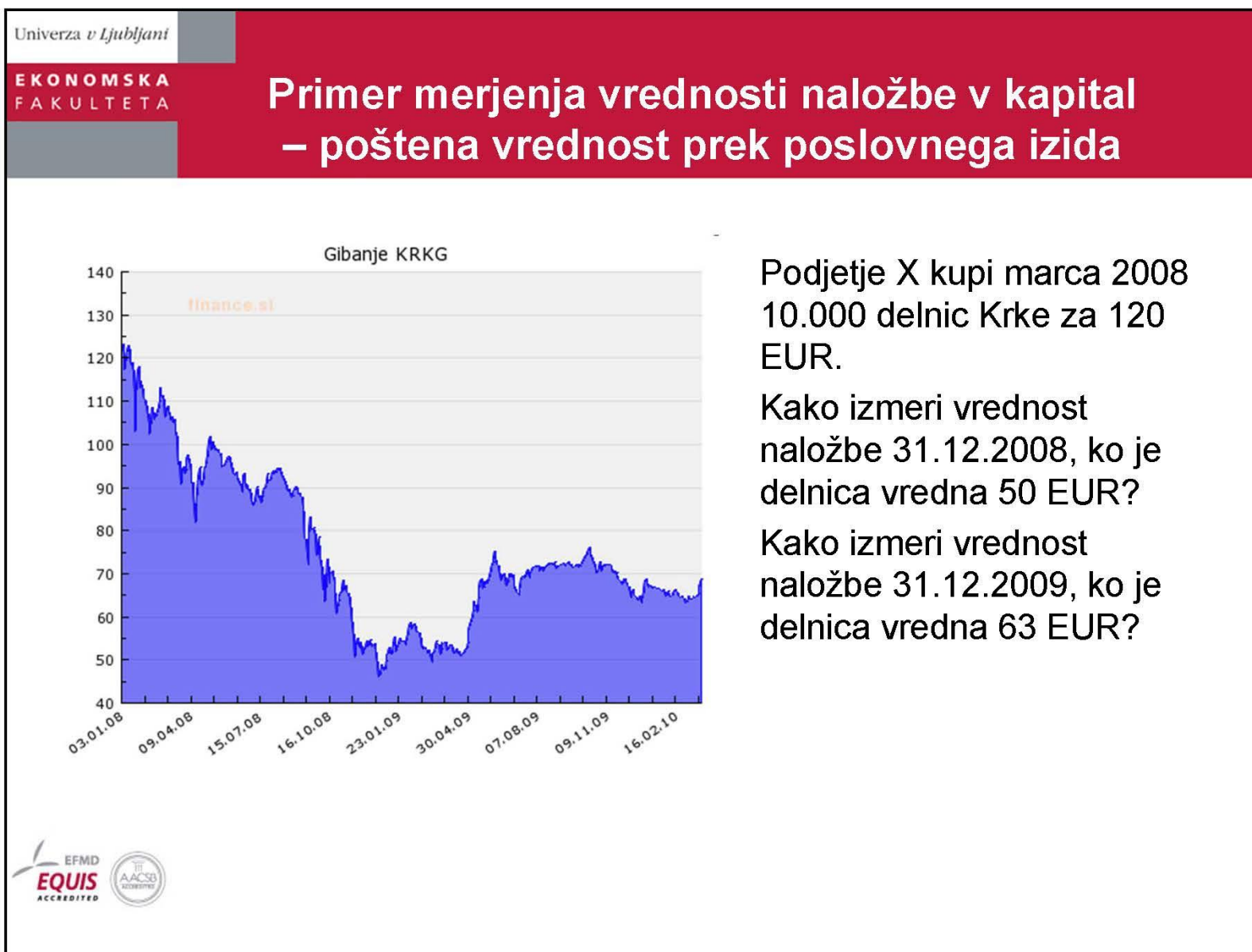
EFMD
EQUIS
ACCREDITED

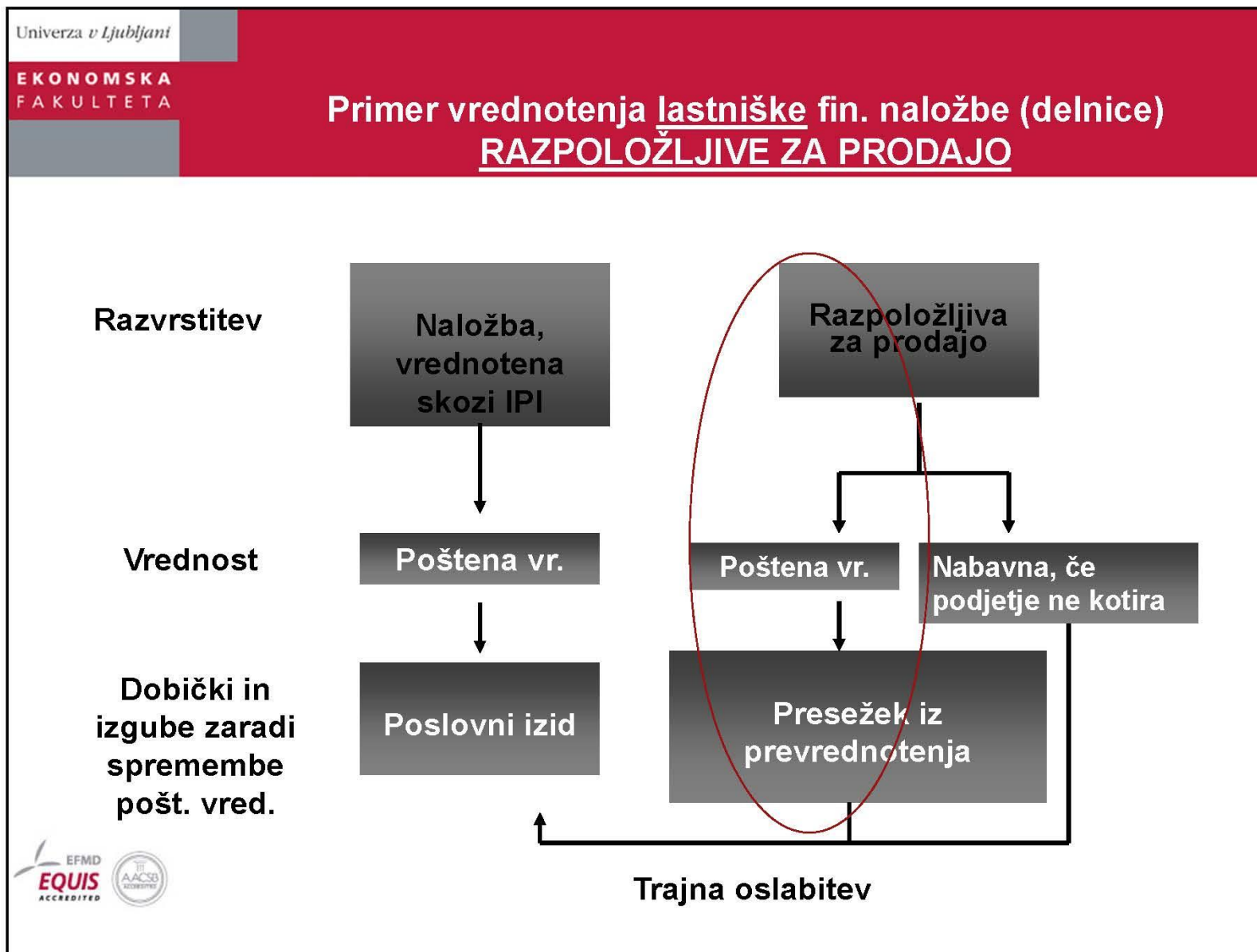
AACSB
ACCREDITED

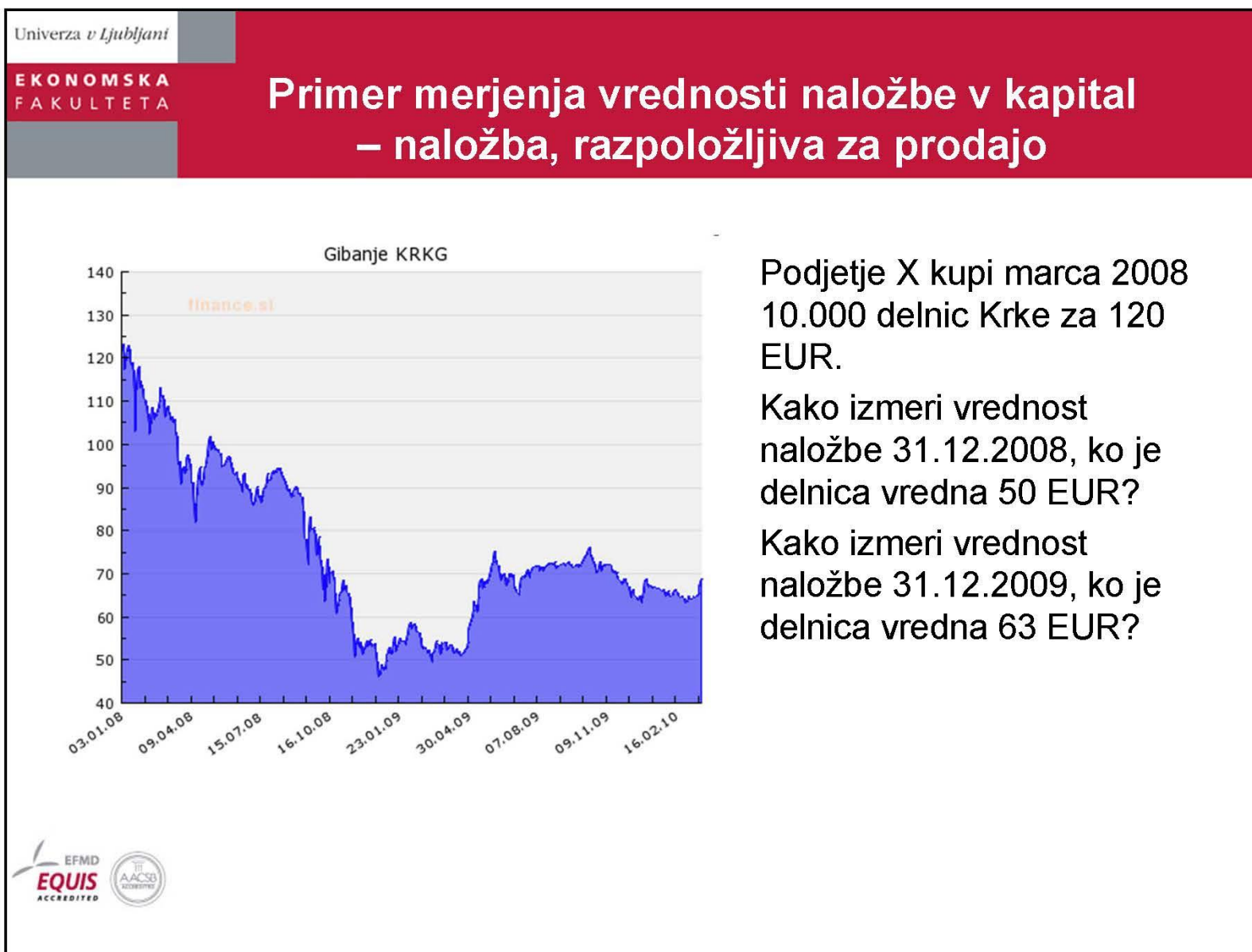

Naloga 3: Sava d.d.

Sava d.d. je 19.4.2002 kupila 5.000 delnic Krke d.d. po tržni ceni 146 €, 10.6. je kupila 1.000 delnic po ceni 160 €, 17.6. je prodala 2.000 delnic po ceni 157 €, 30.6. na dan polletnih izkazov je znašala vrednost delnice 158 €, 25.7. je kupila 3.000 delnic po ceni 145 €, 23.10. je prodala 6.000 delnic po ceni 195 €. Sava pri zmanjševanju naložb v vrednostne papirje uporablja metodo FIFO.

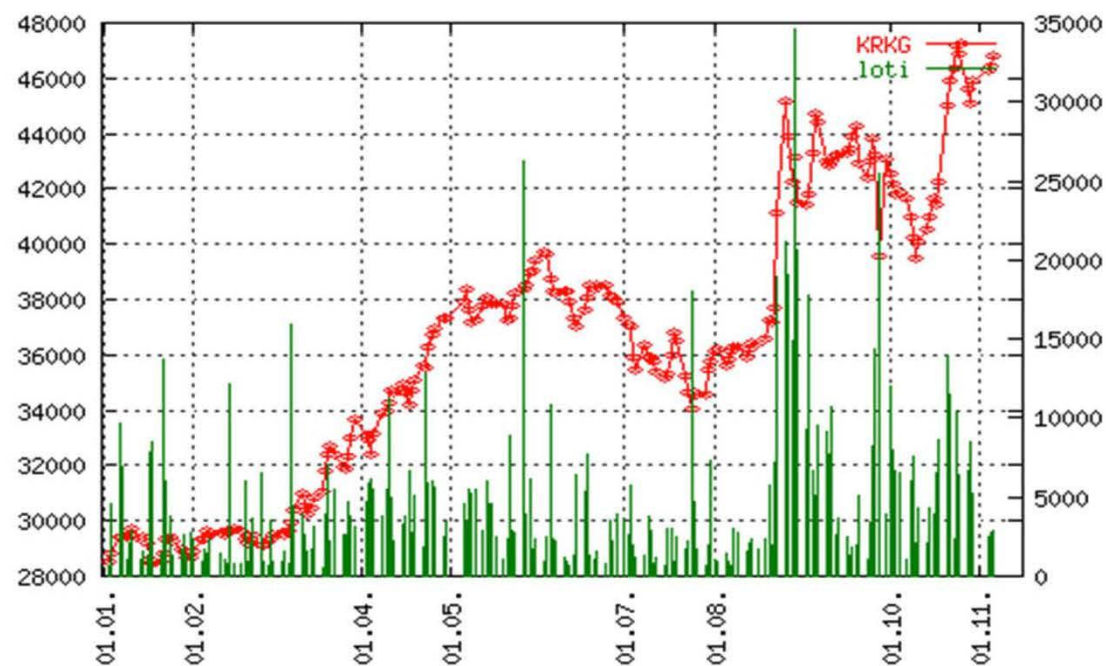
2. julija 2002 je v hotelu Šport na Otočcu zasedala 7. skupščina delničarjev farmacevtskega podjetja Krke. Na skupščini so prisotni delničarji zastopali 42 odstotkov kapitala, kar predstavlja 1.488.173 delnic. Obravnavane so bile tri točke dnevnega reda in sprejeti so bili vsi predlogi sklepov, ki sta jih predlagala uprava in nadzorni svet družbe. Skupščina je bila seznanjena z letnim poročilom družbe za leto 2001, sprejet je bil sklep o uporabi bilančnega dobička, upravi in nadzornemu svetu je bilo potrjeno in odobreno delo v poslovnem letu 2001 ter jim je bila podeljena razrešnica. Imenovan je bil tudi revizor za poslovno leto 2002. Za dividende je namenjeno 4€ bruto na delnico, kar je 36 odstotkov več kot lansko leto.

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

..nadaljevanje...

Tabela 1: Gibanje cen delnic Krke od 1.1. do 1. 11. 2002

... nadaljevanje ...

Sklep skupščine, ki se nanaša na uporabo dobička je bil naslednji:

"Bilančni dobiček za leto 2001 v višini 85.530.735 € se uporabi za:

- dividende po 4 € bruto na delnico v skupnem znesku 13.513.552 €,*
- druge rezerve iz dobička v znesku 35.700.850 €,*
- prenos v naslednje leto v znesku 35.700.850 €,*
- druge namene:*
 - a) udeležba uprave v dobičku v znesku 505.995 €,*
 - b) udeležba nadzornega sveta v dobičku v znesku 109.488 €.*

Dividende se delničarjem pričnejo izplačevati v roku 60 dni po končani skupščini, in sicer po stanju vpisov v delniško knjigo, vodeno pri KDD Centralni klirinško depotni družbi, d.d., Ljubljana, na dan 5. 7. 2002. V istem roku se realizira tudi udeležba uprave in nadzornega sveta v dobičku."

Zahteve:

- *Izračunajte vrednost finančne naložbe na dan 30.06.2002 po pošteni vrednosti in prikažite, kako na poslovni izid in kapital vpliva vrednotenje prek poslovnega izida?*
- *Kako sklep skupščine o razdelitvi dividend vpliva na vrednost finančne naložbe?*
- *Ugotovite, koliko dividend je prejela Sava 1. septembra 2002.*
- *Kakšen poslovni izid je dosegla s prodajo delnic?*

Domača naloga 1

Podjetje A ima 1.1.2006 90 delnic podjetja B po 12 €. Tekom poslovnega leta je imelo podjetje naslednje poslovne dogodke povezane s temi delnicami:

- 19.4. kupi 45 delnic po 14 €,
- 10.6. je prodalo 54 delnic po ceni 13 €,
- 25.7. je kupilo še 36 delnic po 15 €,
- 23.10. je prodalo 45 delnic po 12 €.

30.6.2006 na dan polletnih izkazov je znašala vrednost delnice 13,5 €, 31.12.2006 pa 10€. Podjetje pri zmanjševanju naložb v vrednostne papirje uporablja metodo FIFO, naložba je razvrščena v skupino naložb, ki se vrednotijo po pošteni vrednosti prek poslovnega izida.

Naredite analitično kartico gibanja te naložbe.

Končno stanje te naložbe (zapisano v bilanci stanja) je bilo _____ €.

Podjetje je s prodajo delnic 10.6. zaslužilo/izgubilo (obkrožite!) _____ €.

Domača naloga 2

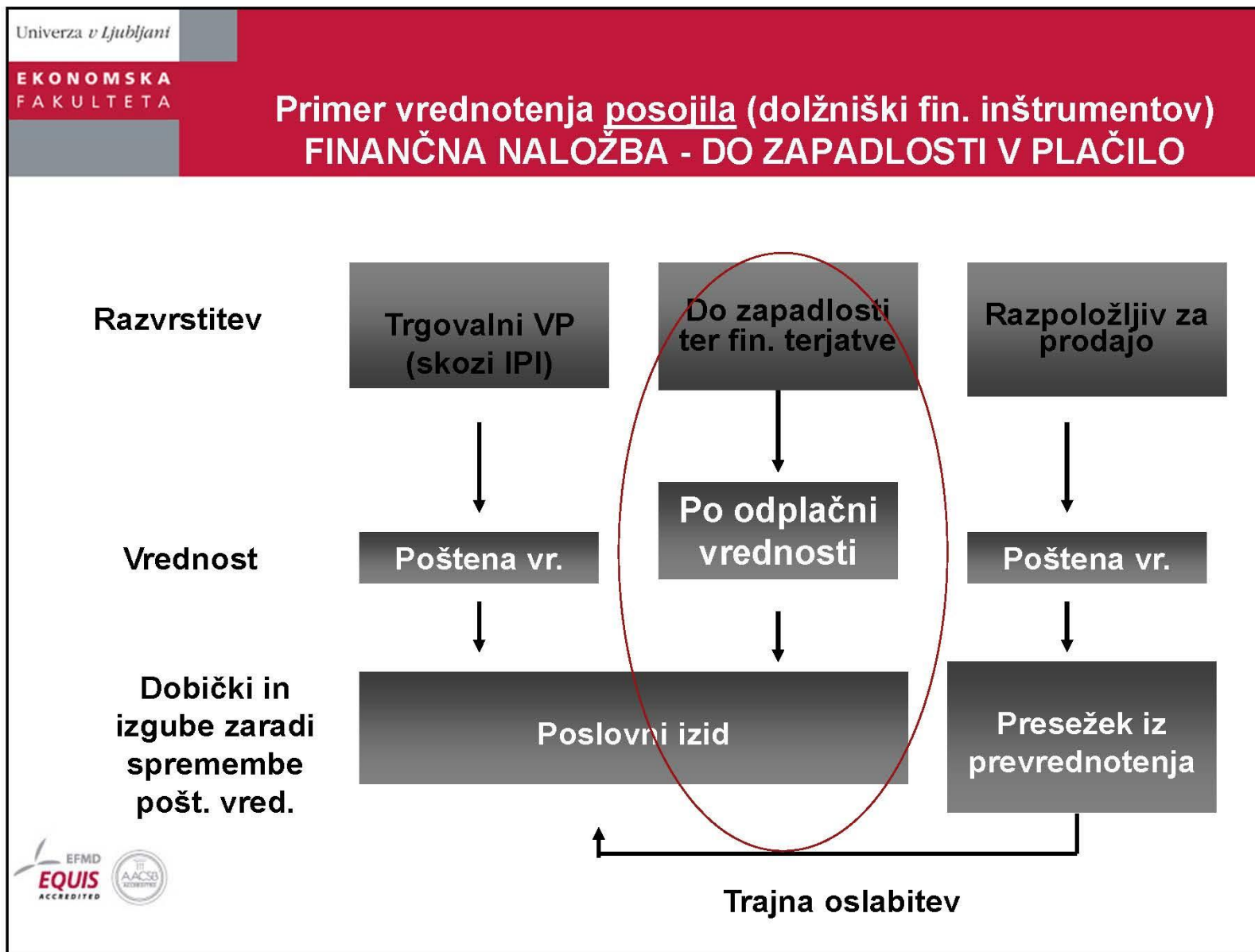
Podjetje Števcji je 20. januarja 2000 plačalo 1.000 navadnih delnic podjetja ELEK z nominalno vrednostjo 100 €, nakupna cena delnic je znašala 120 € za delnico. Kupljene delnice predstavljajo 5% vseh delnic podjetja ELEK, podjetje ŠTEVCI pa namerava v svojem portfelju te delnice držati dolgoročno. 25. maja 2001 je skupščina delničarjev podjetja ELEK potrdila razdelitev čistega dobička za leto 2000 in odobrila dividende v višini 10% nominalne vrednosti delnic. Dividende so bile izplačane 15. junija.

Podjetje ELEK kotira na Ljubljanski borzi. Konec leta 2000 je tečaj delnice narasel na 125 €, konec leta 2001 pa je padel na vrednost 115 €.

Kako ugotovljen dobiček, razdelitev dividend, rast in padec cene delnic ELEKA vplivajo na izkaze podjetja ŠTEVCI?

Motivi za neuporabo poštene vrednosti pri kapitalskih inštrumentih

- Znižanje dobičkonosnost kapitala in sredstev pri porastu vrednosti naložb
- Prikaz izgub ob padcih vrednosti naložb
- Investicijske družbe vrednotenje po nabavni vrednosti uporabljajo kot sredstvo, s katerim vzdržujejo svoje naložbene limite.
- Stroški cenilcev

Posojilo

Pomembni izrazi:

- **nominalna obrestna mera:**
 - navedena na posojilni pogodbi,
 - uporabljamo jo za izračun denarnih tokov iz obresti,
- **efektivna (dejanska) obrestna mera oz. donosnost posojila:**
 - interna stopnja donosnosti,
 - uporabljamo jo za izračun finančnih prihodkov oz. odhodkov,
- **glavnica,**
- **odplačna vrednost:**
 - sedanja vrednost denarnih tokov posojila, diskontiranih z efektivno obrestno mero,
- **stroški odobritve posojila.**

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

Dano posojilo – odplačna vrednost

Glavnica		10 mio €						
Nominalna obrestna mera		3%						
Stroški odobritve posojila		85.000						
Doba trajanja		4 leta						

v 000 €	Denarni tok	FN - posojilo					FN -
		Leto	FN - posojilo (zač. vred.)	Efek. obr. (finančni prihodki)	DT iz obr (na TRR)	Sprem. odpl.vr.	posojilo (končna vred.)
	1	1	2	3 = 2 * 3,23%	5	4	6
0	-9915	1	9915	320	300	20	9935
1	300	2	9935	321	300	21	9956
2	300	3	9956	322	300	22	9978
3	300	4	9978	322	300	22	10000
4	10300		Σ	85			

Efektivna obr. mera (IRR)		3,23%						

	D	K
FN - dano posojilo	9915	
TRR		9915
Prejete obresti (TRR)	300	
Fin. prih. (efek. obr.)		320
FN - dano posojilo	20	

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

Obveznica

Vrednostni papir, s katerim se izdajatelj zaveže imetniku plačati obresti in vrniti glavnico ob vnaprej določenih datumih zapadlosti.

Pomembni izrazi:

- **kuponska obrestna mera:**
 - navedena na obveznici,
 - uporabljamo jo za izračun denarnih tokov iz obresti:
(nominalna vrednost x kuponska obrestna mera)
- **efektivna (dejanska) obrestna mera oz. donosnost obveznice:**
 - interna stopnja donosnosti,
 - uporabljamo jo za izračun finančnih prihodkov oz. odhodkov:
(trenutna knjigovodska vrednost x efektivna obrestna mera)
- **odplačna vrednost:**
 - sedanja vrednost denarnih tokov obveznice, diskontiranih z efektivno obrestno mero,
- **nominalna vrednost.**

Naloga 4: Naložba v posesti do zapadlosti v plačilo

Podjetje A je v začetku januarja 2000 kupilo 5-letno obveznico B z 8% nominalno letno obrestno mero. Obresti se pripisujejo na koncu leta, nominalna vrednost obveznice je 100 €. Podjetje je obveznico kupilo za 92,42 € (t.j. z »diskontom«) - cena vsebuje nabavno ceno obveznice, kakor tudi posredniško in KDD provizijo. To pomeni, da trg za omenjeno posojilo zahteva višjo, 10% obrestno mero. Glavnica bo poplačana ob preteku obveznice.

Kako podjetje evidentira omenjeno obveznico, če jo namerava držati do zapadlosti?

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

...nadaljevanje...

Amortizacijski načrt:

Leto	DFN	Efektivna obrestna mera	Kuponska obrestna mera	Povečanje DFN	Končno stanje DFN
0					92,42
1	92,42	9,24	8,00	1,24	93,66
2	93,66	9,37	8,00	1,37	95,03
3	95,03	9,50	8,00	1,50	96,53
4	96,53	9,65	8,00	1,65	98,18
5	98,18	9,82	8,00	1,82	100,00
Skupaj		47,58	40,00	7,58	

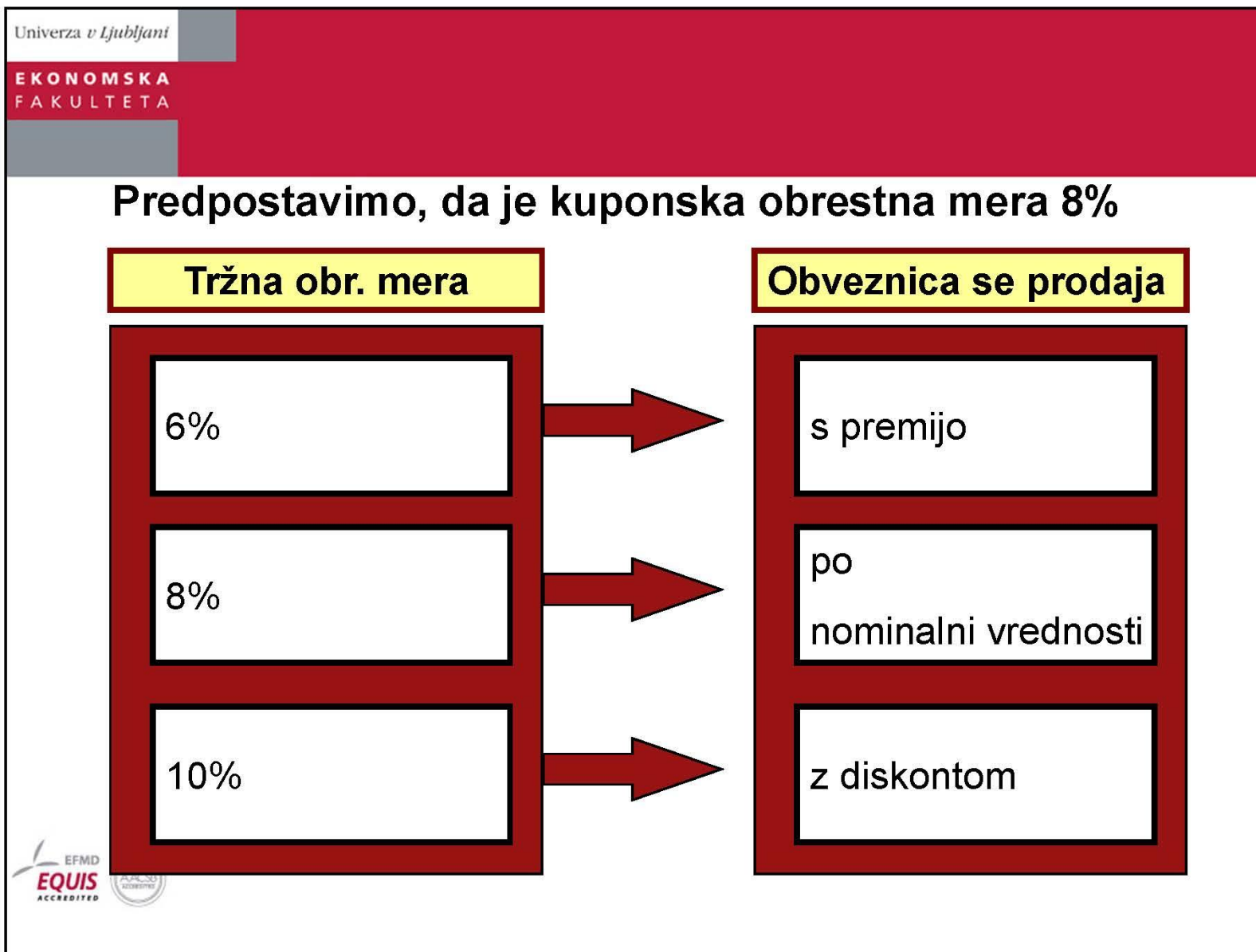

...nadaljevanje...

Kako bi podjetje evidentiralo poslovne dogodke povezane z omenjeno obveznico, če bi jo kupilo za 108,43 € (t.j. s »premijo«), kar pomeni, da bi trg za takšno posojilo zahteval le 6% obrestno mero?

Amortizacijski načrt:

Leto	DFN	Efektivna obrestna mera	Kuponska obrestna mera	Zmanjšanje DFN	Končno stanje DFN
0					108,43
1	108,43	6,51	8,00	1,49	106,93
2	106,93	6,42	8,00	1,58	105,35
3	105,35	6,32	8,00	1,68	103,67
4	103,67	6,22	8,00	1,78	101,89
5	101,89	6,11	8,00	1,89	100,00
Skupaj		31,58	40,00	8,43	

Različne delitve finančnih inštrumentov

1. Glede na vsebino:

- dolžniški finančni inštrumenti,
- lastniški finančni inštrumenti.

2. Glede na možnost trgovanja:

- tržni finančni inštrumenti,
- netržni finančni inštrumenti.

3. Glede na določanje vrednosti (posledica točk 1 in 2):

- finančni inštrumenti po pošteni vrednosti,
- finančni inštrumenti po odplačni vrednosti,
- finančni inštrumenti po nabavni vrednosti.

4. Glede na ročnost oz. zapadlost:

- dolgoročni finančni inštrumenti,
- kratkoročni finančni inštrumenti.

5. Glede na računovodsko evidentiranje (posledica točk 1-4):

- po pošteni vrednosti prek poslovnega izida,
- do zapadlosti v plačilo,
- posojila in terjatve,
- razpoložljivo za prodajo.

Načini merjenja vrednosti finančnih inštrumentov – ali res razumemo?

1. po pošteni vrednosti

- spremembe poštene vrednosti se merijo v **poslovnem izidu (finančni prihodki oz. finančni odhodki)**
- spremembe poštene vrednosti se merijo neposredno v **kapitalu (presežek iz prevrednotenja)**

Katere finančne inštrumente bomo razvrstili v posamezno izmed dveh podskupin?

2. po odplačni vrednosti

Zakaj bi si podjetje želelo vrednotiti naložbe po odplačni vrednosti/nabavni vrednosti in ne po pošteni?

Prevrednotenje:

1. FN, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida
2. Za prodajo razpoložljiva sredstva

Obvezno prevrednotiti na vsakokratno pošteno vrednost!

-
3. Finančne naložbe v posesti do zapadlosti v plačilo
 4. Finančne terjatve in posojila

Naredi se amortizacijski načrt odplačil po efektivni obrestni meri in se ga drži do konca. V normalnih okoliščinah ne popravljamo na vsakokratno pošteno vrednost. Če pa pride do finančne ogroženosti dolžnika (npr. likvidnostne težave, poslabševanje poslovnih rezultatov, stečaj itd.) pa trajno oslabimo (zmanjšamo vrednost preko finančnih odhodkov).

Oslabitev finančne naložbe

Znaki, ki kažejo morebitno oslabitev, so na primer:

- vztrajno zmanjševanje tržnega deleža,
- izguba pomembnih kupcev,
- pomembno poslabšanje splošnih gospodarskih pogojev, v katerih podjetje deluje,
- slabšanje poslovnih rezultatov,....

Seznam ni dokončen!

v 000 EUR	Pojasnila	2010	2009
Obveznosti do virov sredstev			
A. Kapital		201.750	200.671
I. Vpoklicani kapital	25	11.695	11.695
1. Osnovni kapital		11.695	11.695
II. Kapitalske rezerve	25	89.748	89.748
III. Rezerve iz dobička	26	53.242	52.962
1. Zakonske rezerve		1.169	1.169
2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		2.991	2.644
3. Statutarne rezerve		1.169	1.169
4. Druge rezerve iz dobička		47.912	47.980
IV. Lastne delnice		-2.991	-2.644
V. Presežek iz prevrednotenja		-940	-742
VI. Zadržani poslovni izid		45.914	43.717
VII. Neobvladujoči deleži		5.082	5.935
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev	29	5.684	6.186
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		4.731	5.410
2. Druge rezervacije		953	776
C. Dolgoročne obveznosti		48.907	38.218
I. Dolgoročne finančne obveznosti	27	48.682	38.001
1. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		45.575	34.594
2. Druge dolgoročne finančne obveznosti		3.107	3.407
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	28	226	217
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		37	54
2. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		189	163
III. Obveznosti za odložene davke	13	0	0
Č. Kratkoročne obveznosti		114.973	114.713
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	27	63.085	72.446
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		62.555	71.940
2. Druge kratkoročne finančne obveznosti		530	506
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	28	51.888	42.267
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		49.925	39.113
2. Kratkoročne menične obveznosti		0	0
3. Kratkoročne obveznosti za tekoče davke		1.963	3.154
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev		1.831	1.763
Skupaj obveznosti do virov sredstev		373.145	361.551

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

Obveznosti do virov sredstev

Kažejo vire financiranja poslovanja podjetja.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	KAPITAL
Osnovna sredstva	DOLG
Dolgoročne FN	
Kratkoročne FN	
Zaloge	
Terjatve	
Denar	

So sedanje obveznosti podjetja.

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

Vrste dolgov

Glede na zapadlost:

- **kratkoročni,**
- **dolgoročni.**

Glede na izvor (dejavnost):

- **finančni:** dobljena posojila, izdani dolžniški vrednostni papirji,
- **poslovni:** do dobaviteljev, do države, do zaposlenih;

Glede na način nastanka:

- **pogodbeni** (posojila, obveznosti do dobaviteljev),
- **nepogodbeni** (obveznosti do države – davki in prispevki)

Glede na način ugotavljanja zneska:

- **znane velikosti** (bančno posojilo),
- **ocenjene velikosti** (pogojne obveznosti iz naslova garancije).

EFMD
EQUIS
ACCREDITED

AAACSB
ACCREDITED

Univerza v Ljubljani				
EKONOMSKA FAKULTETA				
C.	Dolgoročne obveznosti		5.283	9.013
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	27	4.345	7.218
	1. Dolgoročne finančne obveznosti do podjetij v skupini		500	500
	2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		3.845	6.718
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	28	0	0
III.	Obveznosti za odložene davke	13	938	1.795
Č.	Kratkoročne obveznosti		16.272	23.290
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		0	0
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	27	14.531	20.840
	1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini		3.666	793
	2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		10.774	19.925
	3. Druge kratkoročne finančne obveznosti		91	122
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	28	1.741	2.450
	1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		153	323
	2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		1.260	1.457
	3. Kratkoročne obveznosti za tekoče davke		327	670
D.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev		35	848
	Skupaj obveznosti do virov sredstev		161.253	173.152

Vir: Helios, Letno poročilo 2010.

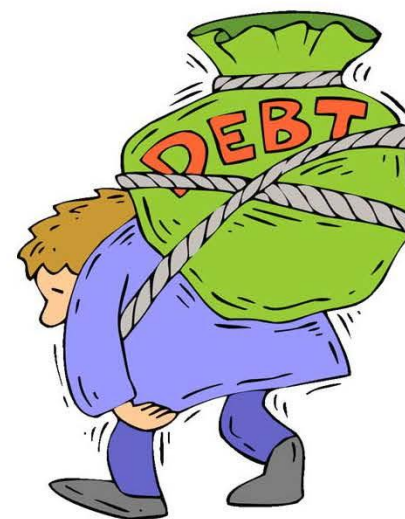
Pripoznavanje dolgov v bilanci stanja

Dolg pripoznamo, ko sta izpolnjena **dva pogoja**:

1. obstaja verjetnost, da bodo v prihodnosti odtekale gospodarske koristi, povezane s to obveznostjo,
2. izvorno vrednost je mogoče dokaj zanesljivo izmeriti.

Poravnavanje dolgov bo po pričakovanjih zmanjšalo sredstva, od katerih pritekajo gospodarske koristi. Dolgove je na primer mogoče poravnati:

- z denarnim plačilom,
- s prenosom drugih sredstev,
- z opraviom storitev,
- z zamenjavo obveznosti za drugo,
- s spremembo obveznosti v kapital,
- upnik se odpove svoji pravici ali jo izgubi.

Merjenje dolgov

Začetno merjenje vrednosti dolga:

- glede na prejem denarnih sredstev ali
- glede na zneske iz ustreznih listin.

Dolgovi nominirani v tuji valuti se pri tem preračunajo v domačo valuto.

Dolgoročni dolgovi se praviloma merijo po odplačni vrednosti!

Kasnejše spremembe vrednosti dolga:

- dolg se povečuje za pripisane obresti in se zmanjšuje za odplačane zneske.
- dolgovi, nominirani v tuji valuti, se lahko spreminjajo zaradi spremembe tečaja te valute.